

З'їзди, конференції, наради

УПРАВЛІННЯ ЗАСОЛЕНИМИ ҐРУНТАМИ

З 25 по 29 вересня 2017 р. за підтримки Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО) і Глобального ґрунтового партнерства провідними науковцями Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» було проведено тренінг-семинар з управління засоленими ґрунтами. Семінар відбувся в рамках виконання Плану імплементації Євразійського ґрунтового партнерства, яке є субрегіональним партнерством у рамках Глобального ґрунтового партнерства. Основними цілями Глобального ґрунтового партнерства і Регіональних ґрунтових партнерств є розроблення глобальних і регіональних планів дій для сталого управління і моніторингу обмежених ґрунтових ресурсів як ключового елемента в забезпеченні продовольчої безпеки та екологічних функцій ґрунтів. У підготовку семінару внесли вклад учасники майже з усіх країн, що входять в субрегіональне Євразійське ґрунтове партнерство, представники провідних наукових і науково-виробничих організацій, що мають справу із засоленням ґрунтів. У результаті творчої співпраці було видано керівний документ — «Посібник з управління засоленими ґрунтами. План реалізації Євразійського ґрунтового партнерства» (Рим, ФАО, 2017).

За даними ФАО/ЮНЕСКО, загальна площа засолених і солонцевих ґрунтів у світі становить понад 830 млн га. За підрахунками учасників семінару, виконаними на підставі цифрової карти засолених ґрунтів Євразійського регіону, загальна площа засолених земель регіону — 242 млн га. Зосереджені ці ґрунти переважно в Центральній Азії, де вони становлять близько 70% сільськогосподарських земель. Менші ареали засолених ґрунтів

трапляються в усіх країнах Євразійського регіону.

Євразійський регіон різноманітний щодо кліматичних умов, ґрунтів, флори і фауни, землекористування та діяльності людини. Деградація ґрунтів є серйозним викликом у регіоні. Засолення ґрунтів — один із головних викликів, який потребує координації між країнами регіону, бо це є причиною і наслідком інших проблем у сільському господарстві.

Учасниками тренінг-семинару з управління засоленими ґрунтами були представники зі Східної Європи, Кавказу і Центральної Азії — працівники міністерств, відомств, наукових установ, вищих навчальних закладів Азербайджану, Білорусі, Італії, Вірменії, Грузії, Киргизстану, Молдови, Росії, Казахстану, Таджикистану, Туреччини, Узбекистану та України.

Упродовж роботи тренінг-семинару проведено технічні сесії (теоретичні й практичні тренінги) та панельні дискусії, на яких обговорено пріоритетні напрями щодо виконання Плану Євразійського ґрунтового партнерства. Значну увагу було зосереджено на впровадженні сучасних підходів до обстеження, картування та моніторингу засолених і солонцевих ґрунтів з використанням дистанційних методів та ГІС-технологій, економічно обґрунтованих технологій меліорації, управління їх родючістю та раціонального використання.

У рамках заходу його учасники під час польової ґрунтово-меліоративної екскурсії ознайомилися з типовими об'єктами ґрунтового покриву в умовах Лівобережного Лісостепу України на прикладі чорнозему типового незрошуваного, чорнозему типового вторинно-осолонцюваного зрощуваного, чорнозему типового, виведеного

зі зрошення, та продемонстровано наземні і дистанційні методи ґрунтового обстеження, методи експрес-діагностики основних властивостей ґрунтів.

Під час дискусій та обговорень було відзначено, що для ефективного управління ґрунтовими ресурсами важливою є тісна співпраця з міжнародними інституціями, зокрема Глобальним та Євразійським ґрунтовими партнерствами, діяльність яких спрямована на поширення знань про ґрунти та їх ефективне екологічнобезпечне використання в сільськогосподарській діяльності різних країн світу. Наголошено на необхідності впровадження інноваційних технологій меліорації та відновлення засолених і солонцевих ґрунтів і маргінальних ландшафтів в Євразійському регіоні, запропоновано варіанти управління для запобігання, пом'якшення та реабілітації засолених ґрунтів. Боротьбу із засоленням ґрунтів, як одну з основ продовольчої безпеки, мають розглядати в поєднанні з іншими заходами, спрямованими на стійку інтенсифікацію сільського господарства.

Тренінг-семінар сприятиме розв'язанню проблеми раціонального використання засолених ґрунтів в євразійському регіоні за рахунок реалізації розроблених українськими науковцями технологій використання цих земель. Досвід інших країн у цій сфері можна максимально використати в практичній діяльності в Україні.

За результатами тренінг-семінару досягнуто домовленості про співпрацю між організатором заходу — ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» та установами-учасниками, спрямовану на реалізацію Плану імплементації Євразійського ґрунтового партнерства, спільну участь у виконанні регіональних проектів щодо сталого управління засоленими ґрунтами тощо.

Відзначено, що високий рівень кваліфікації тренерів, поєднання теоретичних, практичних і польових тренінгів дали змогу учасникам отримати й узагальнити знання про сучасні інноваційні методи і способи оцінки та управління засоленими ґрунтами в різних ґрунтово-меліоративних умовах.

За підсумками роботи було вручено сертифікати тренерам і учасникам тренінг-семінару з управління засоленими ґрунтами.

**С.А. Балюк,
академік НААН,
доктор сільсько-
господарських наук**

**М.А. Захарова,
кандидат сільсько-
господарських наук**

**Національний науковий центр
«Інститут ґрунтознавства
та агрохімії імені
О.Н. Соколовського**